

T2 - 92



Miljøministeriet  
Miljøstyrelsen

**Miljøstyrelsens kommentarer af 2. maj 2021 til supplerende materiale til miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport vedr. vandplaner, Danmarks Havstrategi og uddybning af sejlbredde af 31. marts 2021 (MKR 3)**

Miljøstyrelsen har gennemgået det supplerende materiale til miljøkonsekvensrapport for Lynetteholm.

Miljøstyrelsen har noteret, at der flere steder i materialet er beskrevet et behov for at gennemføre foranstaltninger, der kan kompensere for næringsstofbelastningen af overfladevandområdet Nordlige Øresund og muligt tillige området Køge Bugt, og det i disse sammenhænge er oplyst, at efter aftale med Københavns Kommune kan kompenserende foranstaltninger iværksættes som led i realiseringen af kommunens spildevandsplan.

Der er i det den 29. april 2021 fremsatte lovforslag om anlæg af Lynetteholmen redegjort for vurderingen af næringsstofbelastningen af henholdsvis kystvandene Nordlige Øresund og Køge Bugt i projektets anlægs- og driftsfase og for iværksættelse af nødvendige kompenserende foranstaltninger som følge heraf.

I fortsættelse heraf lægger Miljøstyrelsen til grund, at der i implementeringsredegørelsen indarbejdes vilkår, der afspejler lovforslagets bemærkninger, således at det vil fremgå, at det er en betingelse for ibrugtagning af tilladelse til anlægsarbejder efter 31. december 2022, drift af anlægget og klappning, at det er dokumenteret over for tilsynsmyndigheden, at nødvendige kompenserende foranstaltninger for udledning af N og P er fastsat i en bindende plan, der sikrer, at udledningen af næringsstoffer som følge af denne del af det samlede projekt ikke vil indebære forringelse af kystvandenes økologiske tilstand eller hindre opfyldelse af miljømålet god økologisk tilstand i 2027 eller senere. Styrelsen har derfor ikke kommenteret oplysninger om og vurderinger af næringsstofbelastningen i MKR 3 i øvrigt.

Oversigterne nedenfor indeholder Miljøstyrelsens øvrige kommentarer til de 4 dokumenter, der udgør den supplerende miljøkonsekvensrapport for etablering af Lynetteholm, sendt i høring af Trafikstyrelsen 31. marts 2021.

Det fremgår af disse kommentarer, at Miljøstyrelsen har konstateret, at der fortsat ikke er en samlet redegørelse for påvirkning af økologisk tilstand i henholdsvis "Nordlige Øresund" og "Køge Bugt" i dokumenterne notat a og notat b, men at beskrivelse heraf er fordelt på 3 kapitler/hovedafsnit: Henholdsvis afsnit om økologisk tilstand, kemisk tilstand og næringsstofbelastning. Det er i forskelligt omfang i notat a og b vanskeligt at vurdere, hvorvidt det er den økologiske tilstand for MFS eller kemisk tilstand, der beskrives og vurderes i notat a og b, hvilket vanskeliggør forståelsen af den samlede vurdering af påvirkningen af vandområders økologiske tilstand og mulighed for at opnå mål opfyldelse.

Oplysninger om, hvilke sedimenter, der graves op og klappes, er fortsat ikke entydige, hvilket vanskeliggør vurderinger af påvirkninger fra disse aktiviteter.

Kumulative påvirkninger/effekter af anlæg og aktiviteter i det samlede projekt Lynetteholm og i forbindelse med andre planer og projekter er utilstrækkeligt beskrevet. Miljøstyrelsen har i denne sammenhæng endvidere noteret, at beskrivelsen af de kumulative påvirkninger af projektet i forbindelse med andre projekter og planer er behæftet med den ikke ubetydelige usikkerhed, der knytter sig til, om den p.t. fastlagte tidsplan for Lynetteholmen kan fastholdes. Det gælder især havvindmølleprojekterne ved Nordre Flint og Aflandshauge.

*Ved kommenteringen er anvendt følgende forkortelser*

By & Havn: Udviklingsgesellschaft By & Havn I/S

MST: Miljøstyrelsen

Rambøll: Rambøll Danmark A/S

Fuglebeskyttelsesdirektivet: EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer

Habitatdirektivet: Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer  
 Havstrategidirektivet: EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger med senere ændringer  
 Naturdirektiverne: Fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet  
 Vandrammedirektivet: EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger med senere ændringer

Lov om vandplanlægning: Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning  
 Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål: Bekendtgørelse nr. 1625 af 19. december 2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand  
 Indsatsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter  
 Danmarks Havstrategi: <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/havet/havmiljoe/danmarks-havstrategi/>  
 Habitatbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 1532 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

MKK: Miljøkvalitetskrav

**Kommentarer til By & Havns notat af 31. marts 2021 Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport vedr. vandplaner, Danmarks Havstrategi og uddybning af sejlrende (MKR 3)**

Kapitel/ Afsnit	Sidetal	Bemærkning
Baggrund	Side 1, pkt. 1 i andet afsnit Side 2 nederst Side 3	MST bemærker, at de berørte overfladevandområder er "Nordlige Øresund" "Køge Bugt" "Østersøen, 12 sm".
Ikke-teknisk resumé	Side 2, nederst	Overskridelse/ikke-overskridelse af nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav indgår ved vurderingen af den økologiske tilstand, ligesom næringsstofbelastningen af overfladevandsområdet gør det.
Ikke-teknisk resumé	Side 3 Afsnit 6-9	Der mangler oplysning om, at klapningen sker i vandområdet Østersø 12 sm, og hvordan dette områdes kemiske tilstand påvirkes.
Ikke-teknisk resumé	Side 4 Afsnit 3	Vurderingen af de kumulative påvirkninger af anlæg og aktiviteter i det samlede projekt Lynetteholm skal også nævnes her.  Vurderingen efter miljøvurderingsreglerne integrerer vurderinger efter habitatbekendtgørelsen og indsatsbekendtgørelsen, så også derfor skal påvirkningen fra projektet vurderes ikke blot i forbindelse med påvirkninger fra andre projekter, men også planer, jf. habitatbekendtgørelsens 6.

**Kommentarer til Rambølls notat af 31. marts 2021 Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport – Vurdering af påvirkninger af tilstand og målsætninger i vandplaner og Danmarks Havstrategi fra etablering af Lynetteholm (notat 1.a)**

Kapitel/ Afsnit	Side	Bemærkning
1. Påvirkning af den økologiske tilstand	Side 1 ff	MST skal påpege den fejlagtige benævnelse af vandområdet "Nordlige Øresund" samt forvirringen omkring vandområde ID.
1.	Side 4	Tilføj <b>herunder</b> i afsnittet

1.1.		På baggrund af ovenstående vil det således blive sikret, at der ikke vil ske overskridelser af maksimum vandkvalitetskriteriet ( <b>herunder</b> VKKMaks jf. Bek. 1625 af 17/12/2017) ved opgravningen af forurenede sediment langs perimeteren for Lynetteholm.
2. Påvirkning af den kemiske tilstand – Nordlige Øresund	Side 20-24	MST bemærker, at det er uhensigtsmæssigt at beskrive et aspekt af den økologiske tilstand uden for afsnittet om økologisk tilstand (i øvrigt).
2.	Side 20, Afsnit 1-4	Beskrivelsen af, hvad der definerer kemisk tilstand, er ikke korrekt. Erstat eventuelt med følgende tekst: Kystvande og territorialvandes kemisk tilstand afgøres ved overholdelse/ikke-overholdelse af de af EU fastsatte MKK for "andet overfladevand", se bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål, bilag 2, Del B, punkt 3. tabel 5.  Det er anført, at den økologiske tilstand for MFS er ukendt. Dette er ikke korrekt, det fremgår af bygherres egne data, at den er ikke-god.
2. 2.2.	Side 21-22	MST har tidligere gennemgået MKR <sub>1</sub> for beskrivelse af kravene til udledning i driftsfasen og har vurderet, at beskrivelserne i MKR <sub>1</sub> har været tilstrækkelige. Der er dog visse uoverensstemmelser i MKR <sub>3</sub> i forhold til MKR <sub>1</sub> .  Det er ikke beskrevet, at der for visse stoffer i forvejen er overskridelser af VKK i vandområdet, og at der for disse stoffer er lavet en betydelighedsvurdering.  Mht. udpegning af blandingszoner, bør det fremgå at der udpeges individuelle blandingszoner for enkelt-stoffer. Der bør angives et interval for diameteren på de nødvendige blandingszoner, altså den mindste nødvendige blandingszone og den største nødvendige blandingszone.
3. Påvirkning af målsætning for næringsstoffer. 3.3.1.	Side 25	MST bemærker, at det er uhensigtsmæssigt at beskrive et aspekt af den økologiske tilstand uden for afsnittet om økologisk tilstand (i øvrigt).
3.	Side 27	Det er angivet, at MST har foreslået, at det kun er de øverste 0,5 cm af sedimentet, der medvirker i den morfologiske- og biologiske aktivitet. Dette er ikke korrekt.  MST har foretaget en faglig vurdering af, at det kun er de øverste 0,5 cm, der indgår i en ligevægt mellem sediment og vandfase, jf. notat af 13.11.2021 sendt til By & Havn.
3. 3.3.2	Side 27-28	MST har noteret, at afsnittet indeholder en beskrivelse af marine virkemidler samtidig med, at det oplyses, at en effekt i forhold til næringsstofferne ikke kan inddrages i vurderingen.  MST har tidligere gjort opmærksom på, at næringsstofferne skal fjernes ("høstes"), for at de beskrevne marine virkemidler kan tillægges betydning i forhold til næringsstofbelastningen, og at der ikke i dag er mulighed for at opgøre effekt og etablere en administrationsmodel for en sådan "høst".

**Kommentarer til Rambølls notat af 31. marts 2021**

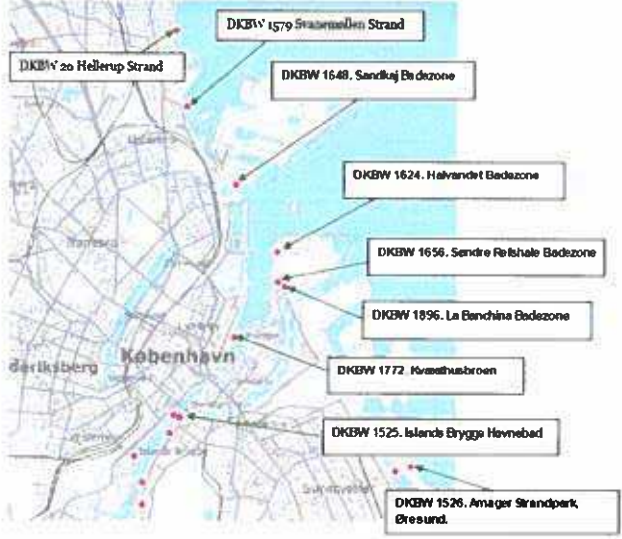
**Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport – Vurdering af påvirkninger af tilstand og målsætninger i vandplaner og Danmarks Havstrategi fra klappning af havbundsmateriale (notat 1.b)**

Kapitel/ Afsnit	Side	Bemærkning
1. Påvirkning af den økologiske tilstand - Køge Bugt og andre vand-områder 1.3.1.	Side 10, Afsnit 4	Det er anført, at "Sammenfattende vurderes evt. påvirkninger begrænset til et område på under 5 km <sup>2</sup> inden for vandområde for Østersøen 12 sm og Køge Bugt." Der mangler oplysning om, hvor stor en andel heraf Køge Bugt udgør, og dermed hvor stort et område i Køge Bugt, der påvirkes.
2. Påvirkning af den kemiske tilstand og økologisk tilstand for MFS – Køge Bugt og andre vand-områder	Side 13-17	MST bemærker, at det er uhensigtsmæssigt at beskrive et aspekt af den økologiske tilstand uden for afsnittet om økologisk tilstand (i øvrigt).
2.	Side 13, 1.afsnit	Det er anført, at "Den kemiske tilstand af kystvande ud til 1-sømile grænsen, samt til 12-sømile grænsen, inddeles i hhv. god, ikke god eller ukendt kemisk tilstand. Opnåelsen af god kemisk tilstand fastsættes på baggrund af koncentrationen af stoffer, som er optaget på EU's liste over prioriterede stoffer, hvilket i Danmark er implementeret gennem bekendtgørelsen om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand."  Beskrivelsen er ikke korrekt. Erstat eventuelt med følgende tekst: Kystvande og territorialvandes kemisk tilstand afgøres ved overholdelse/ikke-overholdelse af De af EU fastsatte MKK for "andet overfladevand", se bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål, bilag 2, Del B, punkt 3. tabel 5.
2.	Side 14, 1.afsnit	Det er anført, at "Idet VKK <sub>Maks</sub> ikke må overskrides i forbindelse med klappningen (eller opgravningen af materiale for klappning) er det vurderet, at nævnte meget begrænsede overskridelse af maksimumkoncentrationen VKK <sub>Maks</sub> , helt kan undgås ved den rigtige tilrettelæggelse af klappningen, herunder klappningsraten for sedimentet kombineret med en tæt overvågning af forureningsgraden under klappningen/af sedimentet der skal klappes. Som kontrol heraf vil der blive opstillet et overvågningsprogram for dokumentation af at koncentrationen af udvalgte stoffer ikke overskrider VKK <sub>Maks</sub> under klappning, ligesom koncentrationen af stoffer for klappmaterialet vil blive kortlagt/dokumenteret til sikring af at der ikke sker overskridelse af miljøkravene for maksimumkoncentration."

		Miljøstyrelsen lægger til grund, at det er muligt at vurdere omfanget af risici for overskridelse af VKK maks, og at tilrettelæge klappingen således, at risikoen for overskridelserne imødegås.
2. 2.1.	Side 16, Næstsidste afsnit	Det er anført, at "Sammenfattende forventes det ikke at klapmaterialernes indhold af cadmium, bly, anthracen og naphthalen vil have en væsentlig påvirkning på vandområdernes mål om at opnå god kemisk tilstand. Der vurderes således ikke risiko for, at klappingen vil ændre på vandområdernes mulighed for at bibeholde en god kemisk tilstand."  MST bemærker, at de nævnte MKK alle er nationalt fastsatte MKK, de definerer økologisk tilstand og er således i denne sammenhæng alene relevante i kystvandene, altså først og fremmest Køge Bugt. Ikke i Østersø 12sm.
3. Påvirkning af målsætning for nærings- stoffer	Side 17-19	MST bemærker, at det er u hensigtsmæssigt at beskrive et aspekt af den økologiske tilstand - uden for afsnittet om økologisk tilstand (i øvrigt).
4. Påvirkning af målsætning for 11 deskrip- torer i Danmarks Havstrategi	Side 24 Tabel 4-1 (D7)	Der nævnes alene 1 klapplads, men der er 2 klappladser. Miljøstyrelsen lægger til grund, at der alene er tale om en sproglig fejl, der ikke ændrer på konklusionen.
4.	Side 25 Tabel 4-1 (D8)	Her fremgår, at koncentrationerne i af forurenende stoffer i klapmaterialerne ligger under øvre klappniveau.  Samtidigt fremgår det flere steder i rapporten, at forureningsniveauet er under det nedre aktionsniveau for 2,3 mio. m3 for det meste af havbundsmaterialet, der skal klappes.  Oplysningerne skal gennemgås og i nødvendigt omfang revideres, sådan at de samme forhold beskrives på samme måde (og selvfølgelig korrekt alle steder).
4.	Side 26 Tabel 4-1 (D10)	Det er anført, at " Klapping af havbundmaterialer indebærer ikke yderligere tilførsel af affald end hvad klapmaterialet indeholder ved optagningstidspunktet"  Der er i havmiljøloven et forbud mod dumpning affald. Identifierbart affald skal derfor så vidt muligt frasorteres ved optagning og inden klapping. Det bør angives, at det finder sted.

**Kommentarer til Rambølls notat af 31. marts 2021  
Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport – uddybning af sejlrende (notat 2)**

Kapitel/A fsnit	Side	Bemærkning
--------------------	------	------------

1. Ikke- teknisk resumé	Side 6	<p>Det er anført, at "Omtrent 87 % af materialet har en kornstørrelse, der svarer til sand, mens resten er i ler og siltfraktionen (&lt; 63 µm). Visse steder i sejlrenden er der kalkbund."</p> <p>Hvis der er tale om rent sand, skal mulighederne for at nyttiggøre disse fraktioner undersøges, inden det besluttet at klappe materialet.</p>
1.	Side 6	<p>Det fremgår, at "Da en meget stor del af det opgravede sediment har en kornstørrelse svarende til sand, der falder ned til bunden tæt på skovlen, er modelleringen kun foretaget på den fine fraktion af det spildte materiale (ler- og siltfraktionen)."</p> <p>Dette valg skal begrundes og forklares. Skal det forstås, således at By og Havn benytter et worst case scenario for mængden af opslemmet materiale i vandsøjlen?</p>
1.	Side 6, Afsnit 3	<p>De data, der er tilvejebragt af bygherre viser, at der ikke er god økologisk tilstand for MFS for hvilke, der er fastsat nationale MKK, i Nordlige Øresund. Det fremgår ikke, i stedet er der fortsat henvist til de i juni 2016 offentliggjorte vandområdeplaner for VP2, hvorefter at tilstanden er ukendt. Dette bør rettes.</p>
1. Ikke- teknisk resumé  Og  14. Befolkning og menneskers sundhed 14.1.-14.5	Side 8, nederst  Og  Side 73	<p>Der findes flere badevandsstationer, der afstandsmæssigt ligger tættere på Lynetteholm end Amager Strandpark.</p> <p>Der mangler kort med angivelse af beliggenhed for alle badevandsstationer i nærområdet for Lynetteholm. Miljøstyrelsen vil foreslå, at følgende oversigtskort indarbejdes:</p>  <p>I tillæg til vurderingen af badevandskvaliteten ved Amager Strandpark, bør der foretages vurdering af badevandskvaliteten på alle badevandsstationer i nærområdet for Lynetteholm.</p> <p>Det gælder for følgende stationer:  DKBW 26 Hellerup Strand,  DKBW 1579 Svanemøllen strand,  DKBW 1648 Sandkaj Badezone,  DKBW 1624 Halvandet Badezone,  DKBW 1565 Søndre Refshale Badezone,  DKBW 1896 La Banchine Badezone,  DKBW 1772 Kvæsthusbroen og</p>

		DKBW 1525 Islands Brygge. Eller også skal det detaljeret forklares hvorfor, der udelukkende har været fokus på badevandskvaliteten ved Amager Strandpark, når den badevandsstation ligger længere væk fra Lynetteholm end de ovennævnte badevandsstationer.
3. Beskrivelse af uddybning 3.2	Side 13, Sidste afsnit	Det fremgår, at "Uddybningen i Svælget forventes primært at blive udført i kalk og i mindre omfang i gytje." Der er tidligere oplyst, at det opgravede materiale primært består af sand.  Oplysningerne skal gennemgås og i nødvendigt omfang revideres, sådan at de samme forhold beskrives på samme måde (og selvfølgelig korrekt).
3. 3.3.	Side 14 Tabel 3-1	Det bør fremgå af skemaet, hvilke fraktioner der er tale om, og deres forureningsgrad, herunder er dette sand? Kalk? Gytje?
3. 3.4.	Side 14	Til tekst til figur 3-2  Menes uddybning til en dybde under havnelodsens officielle dybde?
3. 3.4.	Side 15, Tabel 3-2	Ad note 1 til tabellen om beregning af gennemsnitsværdier. Vær opmærksom på, at når der aggregeres til brug for vurderinger af effekt på målsatte vandområder, så skal en måling under kvantifikationsgrænsen (3 x detektionsgrænsen) sættes til 1/2 af kvantifikationsgrænsen, altså detektionsgrænsen x 1,5 (150%), og ikke som her detektionsgrænsen (100%).
5. Sediment 5.1	Side 18	Følgende fremgår "På baggrund af GEUS sedimentkortet (Figur 5-1), og beliggenhed af sejlrenden ved Svælget jf. Kapitel 3, består overfladesedimentet omkring sejlrende primært af sand. Øst for sejlrenden findes en række områder med blød bund bestående af dynd – dyndet sand. I dele af sejlrenden består bunden af kalk. Hård bund med grundfjeldforekomst findes primært syd for Saltholm og mod øst på den svenske side af Øresund, se Figur 5-1. På den danske side kan der lokaliseres en række sten- og klipperevsområder i Øresund, som findes i tilknytning til istidsaflejringer og tidligere sedimentære dannelser nord og øst for Saltholm. "  Hvordan harmonerer dette med øvrige beskrivelser af materialet? Oplysningerne skal gennemgås og i nødvendigt omfang revideres, sådan at de samme forhold beskrives på samme måde og korrekt.
16. 16.2.2.	Side 77 Afsnit 1	De data, der er tilvejebragt af byherre viser, at der ikke er god økologisk tilstand for MFS for hvilke, der er fastsat nationale MKK, i Nordlige Øresund. Det fremgår ikke, i stedet er der fortsat henvist til de i juni 2016 offentliggjorte vandområdeplaner for VP2, hvorefter at tilstanden er ukendt. Dette skal rettes.
21. Bilag 1	Side 88, 3.de afsnit	Det fremgår, at " Der graves i dynd/sand/ler <b>Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.</b> Der foreligger ikke forureningsundersøgelser af materialet, der skal opgraves. De nærmeste borer, hvor sedimentet er analyseret ned til 2,2 m"  Hvilken fraktion består uddybningsmaterialet af? Er det kalk, sand, ler eller gytje?  Det angivet at der er 23200m <sup>3</sup> uddybningsmateriale, Hvor stor er mængden af oprensingsmaterialet? Og hvad består oprensingsmaterialet af?

**Kommentarer til Rambølls notat af 31. marts 2021**

**Lynetteholm – Tillæg til miljøkonsekvensrapport –Påvirkninger fra det samlede projekt (notat 3)**

Kapitel/ Afsnit	Side	Bemærkning
3. Kumulative påvirkning- er på receptorer	Side 4-6 Tabel 3-1 (vand- kvalitet)	<p>Den kumulative påvirkning fra Lynetteholmen og sejlrenden er ikke beskrevet og vurderet. Biota er heller ikke vurderet i forhold til kumulation mellem Lynetteholmen og sejlrenden.</p> <p>Vedr. klapping er det tilføjet: "Idet sedimentet er kilden til MFS og næringsstoffer følger, at der heller ikke forventes kumulative effekter på vand og biota" Der kan ske frigivelse af MFS fra sediment ved klapping, og det kan derfor ikke nødvendigvis sluttes ud fra sedimentspredning, at der ikke er kumulative effekter på vand og biota. Vurdering af kumulative effekter på vand og biota skal uddybes.</p>
3.	Side 7 Tabel 3-1 (fugle og marine pattedyr)	<p>MST finder, at vurderingen af det samlede projekts påvirkning af fugle og havpattedyr, som den fremgår af tabel 3-1, er meget overordnet og generel.</p> <p>I vurderingen anføres, at påvirkningen ved <u>de enkelte aktiviteter</u> er ubetydelige. MST finder, at der er behov for en mere uddybende og argumenteret undersøgelse af om denne vurdering ændres, når de samlede aktiviteter ved de tre delprojekter betragtes under ét, dvs. om flere delprojekter påvirker den samme art og dermed evt. kan give anledning til større påvirkning på arten. Der er i denne sammenhæng behov for, at vurderingerne forholder sig til de enkelte relevante arter af fugle og havpattedyr samt forholder sig til den samlede effekt af alle de faktorer ved de enkelte delprojekter, som kan påvirke en art f.eks. undervandsstøj, fortrængning fra fouragerings- og rasteområder pga. forstyrrelser og ændret fødegrundlag, suspension, sedimentation og hydrografiske forhold.</p>
3.	Side 7 Tabel 3-1 (Biologisk miljø)	<p>Der bør også redegøres for den potentielle kumulative påvirkning ved deposition af kvælstof fra de forskellige aktiviteter på terrestrisk natur på land. Både naturområder i nærheden af Lynetteholm og i N2000-områder.</p>
3.	Side 7 Tabel 3-1 (N2000)	<p>I forhold til vurderingen af det samlede projekts påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder ses, at den udelukkende omfatter de marine naturtyper.</p> <p>MST bemærker, at vurderingerne desuden skal forholde sig til relevante arter på udpegningsgrundlaget, herunder fugle og havpattedyr. Det bemærkes i denne sammenhæng, at de krav om væsentligheds- og konsekvensvurdering, der følger af habitatbeskyttelsen, også gælder for en plan eller et projekt uden for Natura 2000-området, når planen eller projektet kan påvirke arter på udpegningsgrundlaget væsentligt, også når arterne befinder sig <u>uden for</u> Natura 2000-området. Denne fortolkning af habitatreglerne følger blandt andet af EU-Domstolens dom af 26. april 2017 i sag C-142/16 (Moorburg), præmis 29 (nævnt i tidligere høringssvar) og fremgår bl.a. af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse 18/05371 af 18. februar 2019 og Planklagenævnets afgørelse 18/05754 af 21. december 2020.</p> <p>Ved vurderingen af, om det samlede projekt kan medføre væsentlig påvirkninger af arter (fugle og havpattedyr) på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området N142 skal man således med afsæt i bevaringsmålsætning og status for de enkelte arter forholde sig til, om aktiviteterne vil medføre en væsentlig påvirkning af arterne, også når disse befinder sig <u>udenfor</u> Natura 2000-området (f.eks. raster eller fouragerer udenfor Natura 2000-området).</p> <p>Se i øvrigt bemærkninger til kap. 4 Natura 2000.</p>



4. Natura 2000	Side 10 Tab. 4-1	<p>Det fremgår, at Natura 2000-område nr.142 Saltholm og omkringliggende hav potentielt påvirkes potentielt af alle tre delprojekter mht. sedimentspild og vandkvalitet.</p> <p>MST gør også her opmærksom på, at vurderingerne skal forholde sig til det samlede projekts potentielle påvirkning af udpegede arter, også når disse befinder sig udenfor N2000-området. Ud over sedimentspild og vandkvalitet kan bl.a. støj, forstyrrelse og ændret fødesøgningsgrundlag medføre fortrængning, som potentielt kan påvirke arter på udpegningsgrundlaget. MST finder, at det ikke på forhånd kan udelukkes, at de samlede aktiviteter fra de tre delprojekter vil påvirke fugle og marine havpattedyr på udpegningsgrundlaget.</p> <p>Se også bemærkning til tabel 3-1, side 7.</p>
4. 4.1.2.1 Sediment- spild	Side 13-14	<p>Det fremgår, at afgravning af sediment giver anledning til sedimentspild, men nettostrømmen er nordgående i Øresund, og forøgelse af suspenderet sediment i vandsøjlen overskrider ikke 2 mg/l ved Natura 2000-området N142.</p> <p>Figur 4-2 viser overskridelsesvarighed for 5 mg/l. Burde det være Figur 12-5 overskrideshyppighed af 2 mg/l fra s. 225 i MGK for Lynetteholm, som skulle vises?</p>
4. 4.1.2.1 Sediment- spild	Side 16	<p>Ved vurderingen af den potentielle påvirkning af de marine naturtyper undersøges om suspenderede partikler og sedimentation fra de tre delprojekter samlet kan medføre en påvirkning.</p> <p>MST bemærker, at man ved vurdering af det samlede projekts mulige påvirkning skal inddrage andre påvirkning som forekommer ved et eller flere af delprojekterne og som potentielt kan bidrage til en samlet påvirkning af de marine naturtyper ("cocktaileffekt"), herunder f.eks. effekt ved frigivelse af næringsstoffer fra de tre delprojekter og ændring af hydrografiske forhold.</p>
4.	Side 16-17 (marine pattedyr og fugle)	<p>MST bemærker, at der mangler en vurdering af den potentielle påvirkning af det samlede projekts samlede aktiviteter på relevante fuglearter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området N142, også når disse befinder sig udenfor Natura 2000-området.</p> <p>I forhold til vurdering af det samlede projekts påvirkning af marine pattedyr og fugle henvises i øvrigt til bemærkning ovenfor til Tabel 3-1 (fugle og marine pattedyr) s. 7 og bemærkning til Tabel 3-1 (Natura 2000) s. 7.</p>
5. Havstrategi	Side 18-21	<p>I Danmarks Havstrategi II Basisanalyse står der: Kumulative påvirkninger benyttes som betegnelse for påvirkninger fra flere samtidige aktiviteter eller presfaktorer. For havmiljøet kan et eksempel herpå være, at der inden for samme område både fiskes og findes en problematisk stor bestand af en ikke-hjemmehørende art. Visse presfaktorer kan forstærke hinandens effekt på havmiljøet, hvilket betegnes kumulative effekter.</p> <p>MST læser dette afsnit sådan, at det her er påvirkninger fra summen af samme presfaktor(er) fra de 3 aktiviteter, der er vurderet. Vurderingen af de kumulative effekter er imidlertid vurderingen af flere forskellige presfaktorer påvirkning på samme receptor ("cocktail effekt"). De enkelte presfaktorer kan ikke betragtes enkeltvis, men må vurderes i forhold til samtidige presfaktorer.</p> <p>Kumulative effekter af projektets aktiviteter på tværs af deskriptorerne bør adresseres i henhold til påvirkning af havets økosystemer samt de i Danmarks Havstrategi beskrevne miljømål og indsatsprogrammer for de relevante deskriptorer.</p>

		Der bør ligeledes inkluderes en sammenfattende konklusion for miljøpåvirkning på tværs af deskriptorerne i Havstrategien samt en vurdering af, hvorvidt projektet på den baggrund vil være til hinder for opfyldelse af fastsatte miljømål og opnåelsen eller opretholdelsen af god miljøtilstand.
6. Vand-område-planer	Side 25 Tabel 6.1. Økologisk tilstand Nationalt fastsatte MKK	De data, der er tilvejebragt af byherre viser, at der ikke er god økologisk tilstand for MFS for hvilke, der er fastsat nationale MKK, i Nordlige Øresund. Dette fremgår ikke og i stedet er der fortsat henvist til de i juni 2016 offentliggjorte vandområdeplaner for VP2, hvorefter at tilstanden er ukendt.  Der er ikke vurderet kumulation mellem de 2 aktiviteter Lynetteholmen og sejlrende.
6.	Side 25 Tabel 6.1. Kemisk tilstand. EU fastsatte MKK	De processer, der bidrager med påvirkning med MFS, er mangelfuldt beskrevet, og dermed er det heller ikke beskrevet, hvorfor de kumulative påvirkninger vurderes ikke at forværre den kemiske tilstand eller hindre målopfyldelse.
7. Kumulativ påvirkning	Side 26-29	Det fremgår af MST vejledning til habitatbekendtgørelsen, at habitatvurderinger skal være begrundede, så det er gennemsigtigt, hvad der bliver lagt til grund for myndighedens afgørelse. Det vil ikke være tilstrækkeligt blot at anføre en konklusion fra en vurdering af en plan eller projekt uden nærmere argumentation eller redegørelse. Dette gælder derfor også i forhold til vurderingen af konsekvenserne af projektet i kumulation med andre planer og projekter.  MST finder, at byherres vurdering af påvirkninger fra det samlede Lynetteholm-projektet i kumulation med andre planer og projekter på fugle, havpattedyr og udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, som den fremgår af denne tillægsrapport, er meget overordnet og generel.  Det har på det foreliggende grundlag ikke været muligt for MST at vurdere, hvordan man er kommet frem til, at det samlede projekt i kumulation med andre planer og projekter ikke påvirker fugle, marine havpattedyr og habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder. MST finder derfor, at der er behov for, at de faglige vurderinger uddybes, argumenteres og dokumenteres i tillægsrapporten.  MST bemærker dertil, at hvis der er kendskab til, at en plan eller et projekt er under udarbejdelse, skal denne plan eller dette projekt tages med i betragtning ved vurdering af den kumulative påvirkning af et projekt i forbindelse med andre planer og projekter. Dette er f.eks. relevant i forhold til den havplan, der er i høring.
7.	Side 26 Tabel 7-1 Udpegede blandingszoner	Det er uklart, om ændrede strømningsforhold i forbindelse med etablering af Lynetteholmen giver anledning til, at blandingsforhold ved relevante udpegede blandingszoner ændres væsentligt. Her tænkes særligt på blandingszonen udpeget ved Amager Ressourcecenter, som ligger tættest på Lynetteholmen.  Det er angivet, at der i anlægsfasen vil forekomme kumulativ påvirkning i relation til udpegede blandingszoner. Det bør vurderes nærmere om denne kumulative påvirkning er en væsentlig påvirkning.
7.	Side 27 Tabel 7-1	Det er ved beskrivelse af dette projekt og dets tidsplan anført, at "Eventuelle forsinkelser i Lynetteholm projektet vil påvirke anlæg af vindmølleparken og risikere at medfører, at projekterne må gennemføres løbende".

	Havvindmølleprojekt Aflandshage Øresund	I lyset af de risici, der er for, at den fastlagte tidsplan for Lynetteholm bliver udfordret, skal det uddybes, hvad konsekvenserne heraf vil være for den samtidige gennemførelse af de 2 projekter, herunder hvad det betyder, at "projekterne må gennemføres løbende".  Det bemærkes, at dele af området i udkast til havplan er udlagt til vindmøllerne, så mulighederne for anvendelse af disse dele af området skal afklares med Energistyrelsen og HOFOR.
7.	Side 29 Tabel 7-1 Omlægning af spildevandsledninger U1 og U4 ifm anlæg af Lynetteholm	MST vurderer, at disse aktiviteter er en del af projektet, således som det også er beskrevet i MKR 1. Omlægninger mv skal derfor beskrives og vurderes som en del af det samlede projekt Lynetteholm.
8. Konklusion	Side 30	Det er angivet, at der sker en uddybning af sejlrende i Kongedybet, men i MRK beskrives en uddybning af sejlrende i området Svælget.
8.	Side 30	Der er alene konkluderet for den "interne" kumulation mellem delprojekterne i det samlede projekt Lynetteholmen.  Der mangler en konklusion for påvirkninger som følge af kumulation af projekt Lynetteholm og andre planer og projekter, herunder udkast til den kommende havplan samt havvindmølle-projekterne ved Nordre Flint og Aflandshage.